

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย และ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย โดยมีวิธีดำเนินงาน 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย และระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย 2) ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย และ 3) ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย ดังนี้

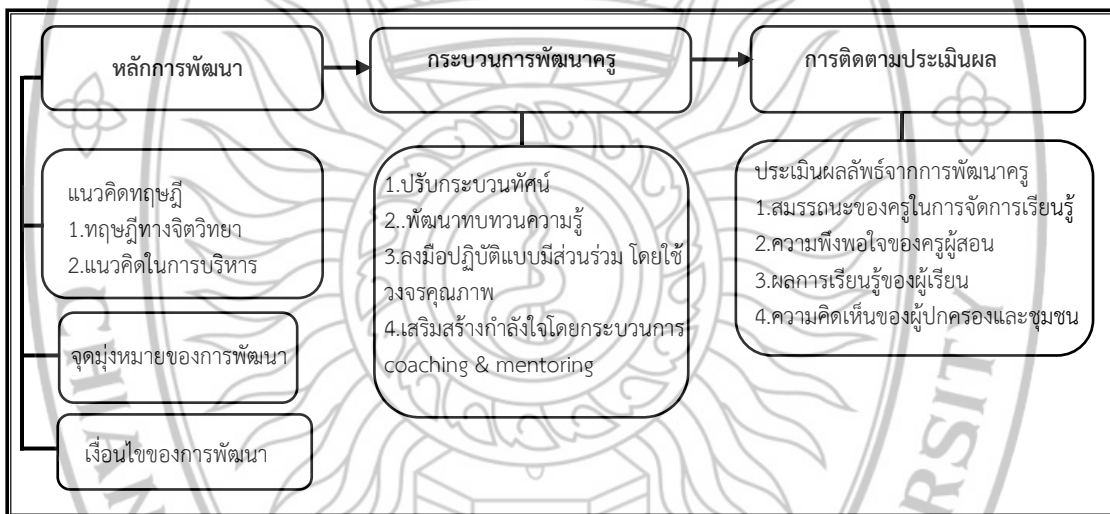
1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในด้านเจตคติมีค่าสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.40$) รองลงมาคือด้านทักษะ ($PNI_{\text{modified}} = 0.26$) และด้านความรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.26$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเจตคติมีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนาครูให้มีความทุ่มเทเสียสละในการสร้างเสริมสุขอนามัยของผู้เรียน ส่วนด้านทักษะมีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สำหรับด้านความรู้พบว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดทางด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย

2.1 รูปแบบการพัฒนาครู ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการพัฒนา เป็นเนื้อหาที่ใช้เป็นทิศทางในการดำเนินงานของผู้พัฒนา ตลอดหลักสูตร ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎี จุดมุ่งหมายของการพัฒนา และเงื่อนไขของการพัฒนา องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาครู ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ปรับกระบวนการทัศน์ ขั้นที่ 2 พัฒนาและทบทวนความรู้ ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมโดยใช้วงจรคุณภาพ ขั้นที่ 4 เสริมสร้างกำลังใจโดยกระบวนการ coaching and mentoring องค์ประกอบที่ 3 การติดตามประเมินผล เป็นการประเมินผลโดยมีจุดประสงค์เพื่อประเมินผลลัพธ์จากการพัฒนาครู ผู้วิจัยนำมาเขียนเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์องค์ประกอบของรูปแบบ ได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5.1 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย

2.2 ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียน

บนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย มีคุณภาพในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความครอบคลุม และความเป็นประโยชน์ และเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่ารูปแบบมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย

3.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัยก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า คะแนนเฉลี่ยสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัยหลังการพัฒนามีค่าสูงกว่าก่อนการพัฒนา

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของครู ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูง พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาทั้งด้านเนื้อหา ($\bar{x}=4.85$, S.D.=0.14) กระบวนการพัฒนา ($\bar{x}=4.80$, S.D.=0.27) และประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x}=4.70$, S.D.=0.33) ในระดับมากที่สุด

3.3 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนนำเสนอตามกิจกรรม ดังนี้

จากการนำรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาครูโดยในกระบวนการพัฒนานั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้วิเคราะห์ปัญหาด้านสุขอนามัยและเลือกวิธีการในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งพบว่า ในการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในครั้งนี้ ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้พิจารณาเลือกจัดการเรียนรู้สุขอนามัยในรูปแบบของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวโดยกำหนดเป็น 3 กิจกรรมได้ผลการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในกิจกรรมมือสะอาดปราศจากโรค ครูได้ทำการประเมินผู้เรียน 3 ส่วน คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ทำการทดสอบหลังการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยการวาดภาพระบายสีเกี่ยวกับขั้นตอนของการล้างมืออย่างถูกวิธี พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินผลงานวาดภาพระบายสีเกี่ยวกับขั้นตอนการล้างมืออย่างถูกวิธี ของทุกระดับชั้น ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 เมื่อพิจารณาคะแนนเป็นรายคนพบว่า นักเรียนทุกคนและทุกระดับชั้นมีผลคะแนนผ่านเกณฑ์ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ใช้การประเมินผลด้วยแบบทดสอบเกี่ยวกับขั้นตอนการล้างมืออย่างถูกวิธีและการประเมินพฤติกรรมการดูแลรักษาความสะอาดของมือพบว่าคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบของทั้ง 2 ระดับชั้น ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 เมื่อพิจารณาคะแนนเป็นรายคนพบว่า นักเรียนทุกคนและทุกระดับชั้นมีผลคะแนนผ่านเกณฑ์ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 และจากผลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการประเมินพฤติกรรมด้านสุขอนามัยของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมดูแลรักษาความสะอาดมือ ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100

2) ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในกิจกรรมฟันสวยยิ้มใส ได้ผลการประเมิน 2 ส่วน คือ การประเมินพฤติกรรมดูแลรักษาสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ขณะอยู่ในโรงเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ของทุกระดับชั้นมีระดับพฤติกรรมดูแลรักษาสุขภาพช่องปากอยู่ในระดับดี สำหรับการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า คะแนนการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพช่องปากของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเข้าร่วมกิจกรรมมีค่าสูงกว่าเข้าก่อนร่วมกิจกรรม และพบว่ามีความก้าวหน้าทั้ง 2 ระดับชั้น

3) ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในกิจกรรมป้องกันยุงลาย ห่างไกลไข้เลือดออกได้ผลการประเมิน 3 ส่วน คือ การประเมินผลงานการวาดภาพระบายสีเกี่ยวกับยุงลายของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ของทุกระดับชั้นมีผลงานการวาดภาพระบายสีเกี่ยวกับยุงลายอยู่ในระดับดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลประเมินการเขียนคำขวัญเกี่ยวกับยุงลายพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่มีผลงานการเขียนคำขวัญเกี่ยวกับยุงลายอยู่ในระดับดี และการประเมินพฤติกรรมการสำรวจ และกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 ที่ประเมินโดยผู้ปกครองและคนในชุมชน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยส่วนใหญ่มีผลคะแนนการประเมินพฤติกรรมการสำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอยู่ในระดับดี

3.4 ความคิดเห็นของผู้ปกครองและคนในชุมชน

ผู้ปกครองและคนในชุมชนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ของครูช่วยให้บุตรหลานมีความคิดในเชิงบวกต่อการดูแลสุขภาพความสะอาดของตนเอง ผู้ปกครองและคนในชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมของครู และเห็นว่าเป็นการเสริมความรู้ ประสบการณ์ สมาชิกในครอบครัวเกิดความตระหนักในการดูแลสุขภาพอนามัย จากกิจกรรมการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและทำให้นักเรียนเกิดความรักท้องถิ่นตนเอง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่สังคม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้
 ครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านเจตคติมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงนั้นมีความต้องการแรงจูงใจในการทำงาน อาจเนื่องจากสภาพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงนั้น ประสบปัญหาในการจัดการศึกษาในหลายด้าน ได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณ ครูมีการย้ายอยู่บ่อยครั้ง ทำให้ขาดแคลนครูและบุคลากร ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานยังไม่พร้อมเท่าที่ควร ประกอบกับประสบปัญหาความรู้พื้นฐานและการใช้ภาษาของผู้เรียน ภาวะครูมีมาก ทำให้ครูขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน (ชวีพร คชสินธ์, 2559) ประกอบกับการเดินทางไปโรงเรียนค่อนข้างไกลและยากลำบาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องสร้างเสริมกำลังใจในการทำงานแก่ครู โดยจากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูง พบว่า แรงจูงใจมีผลต่อสมรรถนะในการทำงานของครู นอกจากนี้ยังพบว่าการบริหารการศึกษาของผู้บริหารก็มีผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูและส่งผลกระทบต่อสมรรถนะในการทำงานของครูเช่นกัน (มานิตย์ แก้วกันธะ และคณะ, 2558) นอกจากนี้ครูควรได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการอย่างเหมาะสมเพียงพอแล้ว การได้รับการยอมรับจากสมาชิกในโรงเรียนได้รับคำชมเชยยกย่องจากผู้บริหารจะส่งผลให้ครูมีกำลังใจในการพัฒนางานและพัฒนาตนเอง ดังนั้นการ

พิจารณาจัดผู้บริหารโรงเรียนบนพื้นที่สูงจึงควรมาจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ เป็นผู้นำทางวิชาการ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครู ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนา หมิ่นแจ่ม (2555) ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงพบว่า การเป็นแบบอย่างที่ดีมีความสัมพันธ์กับการสร้างแรงบันดาลใจสามารถส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้กับครูได้

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบที่ 1 หลักการพัฒนา เป็นเนื้อหาที่ใช้เป็นทิศทางในการดำเนินงานของผู้พัฒนา ตลอดหลักสูตร จุดมุ่งหมายของการพัฒนา เป็นการระบุ และเงื่อนไขของการพัฒนา 2) องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาครู ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ปรับกระบวนการทัศน ขั้นที่ 2 พัฒนาและทบทวนความรู้ ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม ขั้นที่ 4 เสริมสร้างกำลังใจโดยกระบวนการ coaching and mentoring และ 3) องค์ประกอบที่ 3 การติดตามประเมินผล เป็นการประเมินผลโดยมีจุดประสงค์เพื่อประเมินผลลัพธ์จากการพัฒนาครู และพบว่ารูปแบบมีคุณภาพจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในระดับมากที่สุด เนื่องจาก ในกระบวนการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูในครั้งนี้ได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับสภาพบริบท ปัญหาและความต้องการของครู ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยศึกษาความต้องการจำเป็นสำหรับการพัฒนาสมรรถนะของครู เพื่อให้กระบวนการแก้ปัญหาตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ หลังจากนั้นได้นำผลการศึกษามาผนวกกับแนวคิดทฤษฎี ในที่นี้ใช้แนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาและบริหาร กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ที่ผ่านการประเมินจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้วยกระบวนการประชุมกลุ่ม เพื่อวิพากษ์ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแต่ละขั้นตอนต้องใช้ความรัดกุมให้เป็นไปตามกระบวนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม หลังจากนั้นจึงนำรูปแบบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิอีกกลุ่มหนึ่งทำการประเมิน ทำให้ผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับที่ใช้ได้

ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย ทำให้ครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัยหลังการเข้าร่วมการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้มีพฤติกรรมด้านสุขอนามัยผ่านเกณฑ์การประเมินผล และผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือและมีทัศนคติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัยของครู ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย เป็นเบื้องต้นเพื่อนำมากำหนดเนื้อหาในการพัฒนาครู จึงทำให้เนื้อหาในการพัฒนาค่อนข้างตรงกับความต้องการที่แท้จริงของครู ซึ่งพบข้อมูลที่สอดคล้องกันของการศึกษาความต้องการจำเป็นกับผลการวิจัยที่พบว่า ครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงมีความต้องการส่งเสริมแรงจูงใจมากกว่าการพัฒนาด้านอื่นๆ ดังนั้นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบความต้องการของครูก่อนการพัฒนาจึงมีความสำคัญและต้องกระทำก่อนจึงจะนำไปวางแผนต่อไป มีความสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาครูของ สุรพงษ์ แสงสีมข และคณะ (2557) ที่ทำการศึกษาความต้องการในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาครู ใช้การพัฒนาความตระหนักโดยการทำให้ครูเห็นความสำคัญจำเป็นดังเช่นเดียวกับการวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัยที่ดี

โดยไม่เพิ่มภาระให้ครู จูงใจให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการนำกลับมาใช้ใหม่ คือ ให้ครูได้นำโครงการหรือสิ่งที่เคยทำมาก่อนและเป็นสิ่งที่ได้อยู่แล้วนำมาปรับปรุงเพิ่มเติมซึ่งโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อมอยู่ในโครงการสถานศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ก่อนแล้วครูจึงนำมาบูรณาการในเรื่องการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว มีผลทำให้ครูได้ทำงานอย่างมีความสุข ตลอดจนผู้บริหารคอยให้กำลังใจ ชมเชยยกย่อง ติดตามการปฏิบัติงานของครูเป็นการเพิ่มแรงเสริมให้แก่ครู รูปแบบการพัฒนาครูเป็นกระบวนการปฏิบัติงานบนฐานของโรงเรียนมากกว่าการนำครูออกจากโรงเรียน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลยุทธ์การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555: 63) จึงทำให้ครูมีความตั้งใจในการพัฒนางาน การที่ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่ดีทำให้ผู้เรียนได้เกิดความตระหนักและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสุขอนามัยในทางบวก ครูมีการจัดกิจกรรมโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการลงมือกระทำ เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ครบองค์ 4 ของการศึกษา ตามพระดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้แก่ พุทธิศึกษา จริยศึกษา ทัศนศึกษา และพลศึกษา (นิภา แยมวลี, 2561: 1) จึงส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน และการที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัยของครู อาจเนื่องมาจากชุมชนบนพื้นที่สูงยังคงมีการนับถือผีอยู่ ดังนั้นการจัดกิจกรรมจึงต้องเริ่มจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต กิจกรรมง่ายๆ เช่น การล้างมือ การแปรงฟัน การกำจัดขยะ เป็นต้น โดยมีแกนนำชุมชนเป็นผู้มีส่วนร่วมผลักดันพยายามให้เห็นผลเชิงประจักษ์ผ่านสายใยของครอบครัว ทำให้ผู้ปกครองได้สังเกตเห็นการปฏิบัติจริงของบุตรหลานของตน ประกอบกับการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมนี้จะนำมาซึ่งความรู้สึกของการเป็นเจ้าของเสมือนเป็นผู้ร่วมในการจัดการเรียนรู้ จึงทำให้ผู้ปกครองมีความภูมิใจและความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ของครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากข้อค้นพบของการวิจัยที่พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงในด้านเจตคติมีค่าสูงสุด รองลงมาคือด้านทักษะ และด้านความรู้ ตามลำดับ ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโรงเรียนบนพื้นที่สูง ควรทำการศึกษา เข้าใจถึงสภาพปัญหาและความต้องการของครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงอย่างถ่องแท้ เพื่อการพัฒนาครูได้ตรงตามความต้องการและยั่งยืน ไม่เน้นการอบรมตามความต้องการของหน่วยงาน พร้อมกับเพิ่มกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่ครูโรงเรียนบนพื้นที่สูงให้มากขึ้น

1.2 เงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาสมรรถนะครูในครั้งนี้ คือ กระบวนการพัฒนาและความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กล่าวคือ กระบวนการพัฒนาช่วยให้ครูเกิดความตระหนักในความสำคัญของผู้เรียน เกิดการพัฒนาจากตนเองด้วยตนเอง โดยความร่วมมือและการสนับสนุนร่างกาย แรงใจ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่สนใจจะนำรูปแบบการพัฒนาบทบาทครูไปใช้ ควรทำการศึกษาเข้าใจกระบวนการปรับกระบวนการทัศน์ ที่ใช้วิธีการแบบเอื้ออาทร ความ

เข้าใจ ช่วยเหลือเติมเต็มซึ่งกันและกันมากกว่าเน้นการป้อนเนื้อหา และควรคัดเลือกผู้พัฒนาที่มีคุณลักษณะแห่งความเอื้ออาทร เข้าใจและมีความจริงใจกับผู้เข้าอบรมอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การพัฒนาสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขอนามัยบนพื้นที่สูงที่มีความยั่งยืน ควรมีการวิจัยและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดการดูแลด้านสุขอนามัยของผู้เรียนอย่างมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีมากยิ่งขึ้น

